

Koronavírus – sv. prijímanie na ruku ani zo strachu, existuje alternatíva

vdp. Radovan Rajčák

10. marca 2020 ✝ Cirkev ✝ Koronavírus

V súvislosti s dnešnou pandémiou koronavírusu sa hovorí aj o upravení spôsobu sv. prijímania. Biskupské konferencie vo viacerých štátoch či samotní biskupi dali možnosť alebo rozhodli o prijímaní Eucharistie na ruku, čo má predstavovať „menšie riziko“ pre šírenie nákazy. O tom, že by bol tento spôsob hygienickejší môžu panovať rôzne pochybnosti, nakoľko veriaci, ktorí prichádzajú do chrámu, sa rukami chytajú rôznych predmetov mimo kostola i v ňom. Kňaz, ktorý rozdáva sv. prijímanie, má väčšiu možnosť udržať svoje ruky čisté. Ak bude v kostole prítomný už nakazený človek, ktorý pôjde na sv. prijímanie, nepomôže nič.

Foto: v každej čiastočke premenenej hostie sa nachádza Pán Ježiš Kristus

Krátko o podávaní sv. prijímania v katolíckej Cirkvi

Už od 6. storočia sa v Cirkvi všeobecne ustálil spôsob prijímania do úst.^[1] Dovtedy nebolo udeľovanie sv. prijímania jednotné. Na Západe sa v tom istom čase dokonca v monastickom prostredí objavil zvyk prijímať Eucharistiu do úst poklačiacky, ktorý sa do 11. storočia presadil v Cirkvi všeobecne.^[2] Základom bol postoj sv. Augustína: „*Nemo autem illam carnem manducat, nisi prius adoraverit; peccemus non adorando*“ (Nikto nemôže toto telo požívať ako ho najprv neadoroval; ak by ho neadoroval, zhrešil by).^[3] V dejinách Cirkvi sa vyskytlo aj prijímanie na ruku, no malo úplne inú podobu. Veriaci si položil pravú dlaň na ľavú, kňaz mu Kristovo telo položil na dlaň a veriaci si sv. hostiu z dlaní nabral ústami, pričom pred sv. prijímaním bola povinnosť dôkladne si umyť ruky pri vstupe do chrámu.^[4] Sv. hostiu teda prijímajúci neuchoпил nikdy prstami ani si ju sám nevkladal do úst. Cirkev však pre mnohé zneužitia a svätokrádeže napokon od 10 stor. zaviedla podávanie sv. prijímania výlučne do úst, pričom prijímajúci klačal. Takýto spôsob sv. prijímania pretrval aj napriek mnohým morovým ranám, ktoré postihli kresťanský svet.^[5]

Liturgická reforma v roku 1969 obnovila pre Latinskú Cirkev možnosť prijímať sv. prijímanie, na základe žiadosti niektorých biskupských konferencií, na ruku – v takej podobe, ako ho poznáme dnes.^[6] Takáto podoba svätého prijímania do rúk však pôvodne pochádza z protestantského prostredia a bola zavedená s jasným zámerom popretia viery v reálnu prítomnosť Krista a nevyhnutnosti prítomnosti vysväteného kňaza.^[7] Práve preto by sme si mali byť vedomí toho, že zavedenie sv. prijímania na ruku, ktoré sa ospravedlňuje dnešnou pandémiou koronavírusu vytvára skôr negatívny precedens pre zavádzanie nenáležitých

a zbytočných zmien do liturgickej praxe Cirkvi. Biskup Athanasius Schneider uvádza, že „*pod zámkou hygieny bude v skutočnosti cirkevná autorita zneužitá k zavedeniu trivializácie a znesvätenia Najsvätejšieho tela a Predrahej krvi Ježiša Krista.*“^[8] Najsvätejšia Sviatosť oltárna, ktorú prijímame, predsa nemôže byť zdrojom choroby a smrti, keď sa má pre nás stať, podľa slov nášho Pána, zdrojom nového života v Kristovi, odpustením hriechov a liekom pre dušu i pre telo.

Riešenie: duchovné sv. prijímanie

Aby sme sa vyhli znesväteniu Najsvätejšej Sviatosti oltárnej, v prípade, keď našu dušu otriasa skutočne veľký strach, ktorý je spôsobený aktuálnym stavom, a my si nie sme istí, ako konať, Cirkev vo svojej 2000-ročnej tradícii predkladá veriacemu riešenie v podobe tzv. duchovného sv. prijímania. Duchovné sv. prijímanie môžeme chápať ako „spojenie sa s Kristom prítomným v Eucharistii, nie však sviatostným prijatím, ale iba túžbou, ktorá vychádza z viery oživenej láskou.“

Ako prvý spomína duchovné sv. prijímanie sv. Augustín, ktorý vo svojej homílii na Jánove evanjelium napísal: „Ježiš im odpovedal a povedal: *„Je Božím dielom, že veríte v tohto, ktorý ma poslal.“ Toto je jedenie tela; nie toho, ktoré zaniká, lež tohto, ktoré zachová večný život. K čomu si pripravujete zuby a žalúdok? Veríte a už ste jedli.*“ (Tractatus 25.). Pre sv. Augustína sú viera a túžba nerozlučiteľne spojené – čím väčšia je naša viera, tým väčšia je naša túžba po Bohu. „*Čím hlbšia je naša viera, silnejšia naša nádej, čím väčšia je naša túžba, tým väčšia bude naša schopnosť prijať tento dar, ktorý je naozaj nezmerný.*“^[9]

Sv. Tomáš Akvinský, anjelský učiteľ, náuku sv. Augustína ohľadom prepojenia túžby po Eucharistii a jej prijímania pod sviatostnými spôsobmi potvrdil^[10] a rozvil, keď sa zameral na **vrúcnu túžbu po Eucharistii**, ktorá je nevyhnutná pre duchovné sv. prijímanie: „*Niektorí môžu dosiahnuť účinok tejto Sviatosti, ak má túžbu po Sviatosti, hoci ju vecne neprijíma. Preto tak, ako sú niektorí pokrstení krstom Ducha skôr, ako sú pokrstení vodou, a to kvôli túžbe po krste, tak niektorí už požívajú túto sviatosť duchovne ešte pred tým, ako ju prijímajú sviatostne.*“^[11] Hoci teda veriaci nemôže pre vážne príčiny (v tomto prípade ide o tzv. morálnu nemožnosť spôsobenú „veľkým strachom“^[12] z nákazy) prijímať Eucharistiu sviatostne, teda nemôže prijať Kristovo telo a jeho krv počas prijímania vo sv. omši či mimo nej, predsa môžu v jeho duši, na základe túžby po Eucharistii, pôsobiť tie isté účinky^[13], akoby prijal Eucharistiu sviatostne. Sv. Katarína Sienská opisuje rozdiel medzi sviatostným a duchovným sv. prijímaním. Tridentský koncil potvrdzuje, že tí, ktorí prijímajú duchovne „*čo sa týka tých, ktorí požívajú nebeský chlieb túžbou, pociťujú jeho plody a užitočnosť živou vierou, ktorá sa prejavuje skutkami lásky.*“^[14]

Je teda vhodné, aby sme, zvlášť v čase, keď našu dušu zachvacuje „veľký strach“ ohľadom nákazy koronavírusom, v snahe zachovať posvätnosť spôsobu ako podávať Eucharistiu, praktizovali zvlášť intenzívne duchovné sv. prijímanie. Aby sme ho mohli prijať, nezabudnime, že je potrebné byť v stave milosti posväcujúcej, teda ak sme v stave ťažkého hriechu, treba prijať sviatosť pokánia a vyspovedať sa a vzbudzovať si v svojom vnútri nadprirodzenú vieru, nádej a lásku. Zároveň majme na pamäti, že duchovné sv. prijímanie môže nahradiť sviatostné prijatie Spasiteľovho tela a krvi len na dobrou určitú, teda nie celkom. Keď pominie fyzická či morálna nemožnosť prijímať Eucharistiu (vyliečim sa v prípade choroby, pominie veľký strach), treba sviatostné telo a krv Pána Ježiša prijať čím skôr.

- [1] porov. Schneider A.: Dominus est! – It is the Lord!, Newmann House Press 2008, str. 27.
- [2] porov. Jungmann J.A.: The Mass of the Roman rite, vol. 2, Notre Dame 2012, str. 376-381.
- [3] porov. Enarrationes in Psalmos 89,9; Benedikt XVI.: Sacramentum Caritatis 66.
- [4] porov. Jungmann J.A.: The Mass of the Roman rite, str. 376-381.
- [5] https://en.wikipedia.org/wiki/List_of_epidemics.
- [6] porov. Inštrukcia Memoriale Domini, 29. 5. 1969: AAS 61 (1969) 541-545; Not 5 (1969) 347-351).
- [7] porov. . Schneider A.: Dominus est! – It is the Lord!, Newmann House Press 2008, str. 46-47.
- [8] <https://www.lifesitenews.com/opinion/bishop-schneider-the-rite-of-holy-communion-in-times-of-a-pandemic>.
- [9] st. Augustinus.: Epistula ad Probam.
- [10] porov. Summa Theologiae III. q. 80 a. 2.
- [11] tamtiež Summa Theologiae III. q. 80 a. 1.
- [12] Ide o subjektívne veľmi intenzívny strach, pri ktorom je človek presvedčený, že určité konanie mu spôsobí veľké zlo. Na vôľu človeka vplýva natoľko, že táto nie je schopná správneho rozhodnutia. Ide však o subjektívnu záležitosť. Čo u jedného spôsobuje „veľký strach“, druhému môže spôsobovať len malý alebo žiadny. Preto pri určení miery strachu je treba konať rozvážne, nenechať sa strhnúť panikou prameniaca z nedostatku poznania či z omylu.
- [13] Účinky prijímania Eucharistie: zjednocuje nás s Kristom; dáva zrast rast milosti, udržuje náš duchovný život; je protilekom na naše každodenné slabosti a posilňuje dušu, aby neupadla do ťažkého hriechu; je útechou v živote.
- [14] Sess. 13, Dekrét o Sviatosti Najsvätejšej Eucharistie, kap. VIII.

URL adresa článku: <https://christianitas.sk/koronavirus-sv-prijimanie-na-ruku-ani-zo-strachu-existuje-alternativa/>